

Kritika - A vaslédi

2012 február 04. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Háttér

Hol tart Nagy-Britannia 20 évvel Margaret Thatcher kormányzása után? Mit hagyott maga mögött a Vaslady, és mit kezdenek az örökségével? Mond ez nekünk magyaroknak bármit is? Mivel A Vaslady film sejtetni engedi csak a válaszokat ezekre a kérdésekre, mi elmerengtünk rajtuk. A politikus jelentőségéről szóló részletes írásunkért katt [ide](#).

A jól ismert sziluett, vagyis a világ talán leggyöleltebb dauer-kompozíciója nem elszörtnik fel a filmvászonon. Zenei klipek, a korban játszódó filmek bevéágásai többször is megidéztek összetéveszthetetlen karakterét: a Vaslady évtizedek óta ikonikus figura, és finoman szólva sem számított a magát haladónak gondoló művészvilág kedvencének.

Éppen ezért nem meglepő, hogy komoly érdeklődést vált ki a róla készült első életrajzi film.

Azok mindenképpen csalódní fognak, akik vádiratot vártak, ám a miniszterelnök asszony hívei sem lehetnek maradéktalanul elégedettek: ez nem egy szép, színes képes album a „legtökösebb” angol nőről. Finoman adagolt kritika és jó adag együttérzés helyenként akad ugyan benne, de azt már merészség lenne kijelenteni, hogy a néző megalapozott választ kap arra a kérdésre, ki is volt Margaret Thatcher. (A politikus jelentőségéről szóló részletes írásunkért katt [ide](#).)

Thatcher kapcsán nem véletlenül szokás ellentmondásos személyiségről beszélni: keményen verte vissza a bezárt bányák miatt protestáló bányászokat, letörte a szakszervezeteket, soha nem hagyta magát zsarolni (ennek többek között tíz éhségstrájkoló IRA-fogoly halála lett az ára), és öltre ment Argentínával a nem túl értékes Falkland-szigetekért, hogy bebizonyítsa, a brit oroszlánt nem érdemes felverni szendergéséről. Ugyanakkor sokan imába foglalják a nevét, amiért megszabadította Nagy-Britanniát az ipari forradalom terhes örökségéről és egy rugalmasabb, a kor kihívásainak megfelelni képes angol gazdaságot hagyott maga után. Alacsony származású nőként aratott diadalt egy erős férfiközpontú világban, és mindent átformált maga körül, amit csak lehetett, bár az ár, amit ezért fizetett, súlyos volt: családi gondok és végül a politikai vereség. Mindezt megfjeleli az a sajátos életrajzi, hogy az egykor legzhetetlen politikai harcos jó ideje demenciában szenved, a múlt árnyai között bolyong.

A drámai konfliktusok végeláthatatlan sorából állt tehát az első angol miniszterelnök életé, arról nem is beszélve, hogy „uralkodása” a szigetország egyik legérdekesebb és legforrongóbb évtizedeként vált a történelem részévé. Adódik a kérdés, hogyan lehet ilyen sűrű anyaggal dolgozni. A Vaslady megtekintése után egyvalami biztosnak látszik: úgy nem biztos, hogy érdemes, ahogy Phyllida Lloyd, a rendező (Mamma Mia!) tette, két filmet szuszakolva bele egy film játékidejébe. Adva van ugyanis egy szívszorítónak szánt dráma, egy idős asszony küzdelme a múlttal, a szeretett férfi emlékével és saját korábbi döntéseivel. A filmnek ez a szála akár még figyelmet is érdemelhetne, főleg ha nem Thatcher életéről szólna: egy drámát kellene látnunk arról, hogy mit is jelent egy valaha oly erős szellem utóvédharca a felejtéssel szemben. Kár, hogy már itt is megbicsaklik a rendező arányérzéke, és végül csöpögős melodrámba fullad az amúgy egészen jól induló kísérlet – hiába Meryl Streep csodálatos játéka. És kár, hogy ez a film mégis Margaret Thatcherről kíván elmesélni valamit, csak az nem világos egészen, hogy mit. Női sors? A film életrajzi villanásaiban (az idős Thatcher visszaemlékezései adják a film másik szálát) történnek erre halovány utalások, de legtöbbször inkább csak bumfordi bohózat formájában: jaj, de érdekes, hogy ez a nő visszaszól a tokás angol politikusoknak, meg visszaveri a kalapját ért kritikai támadásokat. Anya és feleség a politikában? Erről már egy fokkal mintha több mondanivalója lenne Lloydnak, de valahogy mégsem sikerül kiaknáznia ezt a feszültséget. Mindez azonban nem olyan komoly mulasztás, mint az, hogy a politikus Thatchert sem sikerült vászonra vinnie. Mintha a rendezőnk megszeppenne, amikor az ereje teljében lévő Maggie-t kellene megmutatnia, és elfelejti a legfontosabb tanulság kibontását: ez a nő eposzi küzdelemként élte meg az életet, személyes sorsát, győzelmeit és vereségeit összekötötte azzal a heroikus küzdelemmel, amit egy nemzet újbóli felemelése jelent.

Kár, hogy már itt is megbicsaklik a rendező arányérzéke, és végül csöpögős melodrámba fullad az amúgy egészen jól induló kísérlet – hiába Meryl Streep csodálatos játéka

E helyett kapunk néhány Thatcher-szentenciát, de a lényeg elkerüli a kamera: a küzdelmet, ami ennek a nőnek a lételeme volt, és ami újraszabta annak az országnak az arcát, amiben mindenek felett hitt. A szinte megmerevedt polgárháborús közélet hullámverései, a brit munkásosztály kétségbeesett és sok szempontból tényleg méltányolható küzdelme a realitásokkal és a külpolitikai iszapbirkózások sajnálatosan utalásszerűek csak a filmben. És ezt nem mentheti Streep játéka vagy a viszonylag jól sikerült koridézés. A Vaslady egyet biztosan megmutat: ilyen kaliberű történelmi szereplőről vagy úgy érdemes filmet készíteni, ahogy A királynő alkotói tették – adott esemény köré szervezve a cselekményt és finom utalásokkal mélyíteni el a jellemrajzot –, vagy úgy, hogy eleve nagyobb szabású alkotásban gondolkodunk, mint az Erzsébet-filmek esetében. Így viszont leginkább azért méltányolható Lloyd filmje, mert rámutatott arra: Thatcherről mindenképpen kell egyszer forgatni egy rendes életrajzi filmet.

(A Vaslady – színes, feliratos, angol életrajzi dráma, 105 perc, 2011. Rendezte: Phyllida Lloyd. Forgalmazó: Budapest Film)

www.mno.hu - Szathmáry István Pál

Ajánló